

Uutiskirje Jäsenille

N:o 2 (42) * Maanantaina 12. huhtikuuta 2010

Kannustinpalkkioita maksamatta

Northport Oy Barona Handling Oy

Osalle Northport Oy:n työntekijöistä on jätetty maksamatta kannustinpalkkiot vuodelta 2009. Työntekijä on vedonnut Finnair -konsernin yksiköiden kannustinperiaatteissa mainittuun laitto- maan työtaisteluun.

Italialainen tukilakko

Toimitusjohtaja **Jukka Hienosen** ilmoitettua julkisesti erostaan heinäkuussa 2009, Finnairin johto halvaantui tavalla, joka muistutti lähinnä italialaista lakkoa. Toisteltiin toimitusjohtajan fraaseja toimimatta kuitenkaan hänen henkilökohtaisen esimerkkinsä mukaisesti; ei hakeuduttu muihin töihin.

Ponnekkaasti aloitetut vakausneuvottelut lamaantuivat ja lopulta työnantaja katkaisi ne yksipuolisesti. Finnair ilmoitti selvittävänsä loppuvuoden aikana mahdollisuutta organi-

soida uudelleen matkatavara- aula- ja asematasopalvelujaan Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Selvittelytyötä ei kuitenkaan maltettu tehdä loppuun, vaan työsopimukset siirrettiin hätäisesti henkilöstövuokrausyritys Baronan kylkeen perustettuun uuteen alihankintayhtiöön.

Epäloogiset selitykset

Kokemus on osoittanut, että tavoite hakea yritysjärjestelyjen avulla säästöjä johtaa usein joko kumppanuusyritysten toistuviin pyrkimyksiin kiertää tai olla kokonaan noudattamatta työehtosopimusta. Näin on käynyt Finnairin ulkoistettua kotimaan asemien maapalvelut RTG Ground Handling Oy:lle ja näin näytti käyvän myös Baronan tapauksessa.

IAU edellyttää myös palvelun tilaajan kantavan sille kuuluvan vastuun työehtojen kunnioittamisesta, joten pelkät kömpelöt selitykset - liiketaloudellisesti epäloogiset tai

epä-älylliset - johtavat ennemmin tai myöhemmin konfliktitilanteisiin.

Työtaistelu

IAU esitti Finnairille liikkeen luovutusta siirrettävän siten, että siihen liittyvät epäselvyydet olisi ensin ratkaistu. Finnairin yksinkertainen vastaus esitykseen oli, että asia ei enää koskettanut sitä. Työtaistelun alettua 30. marraskuuta taloudelliset tappiot kasvoivat päivittäin. Työntekijöiden tarjoama viiden miljoonan euron vakautussäästö muuttui neljän vuorokauden työtaistelun aikana kuuden miljoonan euron tappioksi. Lähtökohta-asetelman ja lopputuleman eroksi muodostui noin 11 miljoonan euron nettotappiot. Välillisesti Finnairin sekä sen asiakkaiden ja työntekijöiden välille syntynyt luottamuspuola on tullut maksamaan tätäkin enemmän.

Jatkuu seuraavalla sivulla...

...jatkoa edelliseltä sivulta.

Todellisiin neuvotteluihin ainoastaan painostamalla

IAU:n järjestämä työtaistelu oli keino pakottaa Barona aidosti neuvottelupöytään sekä saada Finnairin ja Baronan toimille riittävä julkinen kontrolli. SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lylyn** ja EK:n työmarkkinajohtaja **Eeva-Liisa Inkeröisen** vedottua kiistan osapuoliin, neuvottelut saatiin käyntiin **Juhani Saloniuksen** johdolla. IAU:n sekä Finnairin ja Baronan välinen kiista sovittiin työryhmässä elokuun 2010 loppuun saakka.

Tuomiot

Valtion omistajaohjauksesta vastaava ministeri **Jyri Häkämies** on tuominnut julkisuudessa tavan, jolla Finnair on hoitanut aula- ja asematasopalvelunsa ulkoistamisen:

”Prosessi ei ole mennyt millään tavalla hyvin, se on sanottava yhtiön suuntaan. Vahinkoa on jo aiheutunut ja se on mittavaa.”

Vastaavasti Finnairin uuden toimitusjohtajan **Mika Vehviläisen** tuomion kohteeksi on joutunut Finnairissa harjoitettu henkilöstöpolitiikka:

”Yhtiö ei voi olla kauhean yllpeä henkilöstöjohtamiskyvyistään.”

Vehviläisen mielestä sekä yhtiön johto että ammattiliitot voivat katsoa itseään peiliin. IAU sai työtaistelutoimenpiteestään työtuomioistuimessa 13 000 euron hyvityssakon.

Perusteet kyseenalaisia

Finnairin yksipuolinen päätös jättää kannustinpalkkiot maksamatta työtaisteluun osallistuneille työntekijöille on edellä todetun jälkeen vähintäinkin kyseenalainen toimi. On hyvin poikkeuksellista, että omistajaohjauksesta vastaava ministeri ylipäänsä tuomitsee valtiolenemistöisen yhtiön yksittäisen ulkoistustoimen. Samoin tuoreen toimitusjohtajan suorapuheisuus harjoitetusta henkilöstöpolitiikan epäonnistumisesta on harvinaista.

Näihin kommentteihin nähden työtaisteluun ajautuminen ei ollut yllätys. Silti myös IAU on valmis katsomaan peiliin. Olisiko työtaistelu voinut olla jollakin keinoin vältettävissä?

Syrjintä

IAU:n näkökulmasta työtuo- mioistuimen sille määräämä sakko on rangaistus, jolla laitton työtaistelu on sovitettu. Yksittäisten jäsenten rankaiseminen jättämällä kannustinpalkkio maksamatta on lähellä

työsopimuslain 2. luvun 2 §:n tarkoittamaa syrjinnää, joka kohdistuu ammattiyhdistystoimintaan.

Finnair on asettanut kannustinpalkkion ehtomääräyksellään työtaisteluun osallistuneet työntekijät eri asemaan kuin ne, joiden poissaolo on johtunut jostakin muusta syystä. Ammattiyhdistystoimintana ei kuitenkaan voida pitää esimerkiksi pelkästään kokouksiin osallistumista, vaan sitä

on myös osallistuminen ammattiyhdistyksen toimeenpanemaan työtaisteluun. Vastuu tästä on työsopimuslain mukaan ammattiyhdistyksellä.

Oikeudenkäynti

Vastaavan kaltainen kannustinpalkkioiden maksamista koskeva riita-asia, vastaajana Finnair Oyj ja kantajina Suomen Lentoemäntä- ja Stuertiyhdistys SLSY ry:n yksittäiset jäsenet, on tulossa käsitte- lyyn Helsingin käräjäoikeudessa kesäkuussa. Riita kytkeytyy Finnairin lentoemäntien ja stuerttien työtaisteluun syksyllä 2006.

IAU:n ja Finnair Oyj:n kesken on alustavasti keskusteltu vaihtoehdosta, että lentoemäntien kannustinpalkkioiden epäamisestä syntyneitä riita-asiaa koskeva oikeuden ratkaisu kesäkuussa voisi ratkaista myös Northportissa syntyneen kiistan kannustinpalkkioista. IAU ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta käynnistää asiasta oma oikeusprosessi.

Tarkista tilanteesi

Jos olet ollut Northportin työntekijänä sairauslomalla tai viettänyt vapaapäivää 30.11. tai jos osallistuit työtaisteluun ainoastaan 1.12. tai sen jälkeen etkä ole saanut kannustinpalkkiota, ota yhteyttä pääluottamusmieheen. Muiden osalta IAU seuraa ensin SLSY:n prosessin päätöksen.

Sopimus osa-aikatyöntekijöiden työehtoista

Servisair Finland Oy

Servisair Oy:n ja IAU:n välillä on solmittu osa-aikatyöntekijöiden työehtoja koskeva sopimus työehtosopimuksen 11. §:n mukaisesti. IAU:n hallitus hyväksyi sopimuksen esittämällään lisäehdoilla kokouksessaan 2. maaliskuuta.

Sopimuksen perusteella osa-aikatyöntekijöitä voidaan palkata työmäärähuippujen tasaamiseen maapalvelu- ja rahditerminaalitoimintoihin. Päämääränä on saattaa työaika ja resurssit paremmin yhteen.

Ennen osa-aikaisen työvoiman palkkaamista työnantajan ja pääluottamusmiehen kesken sovitaan osa-aikaisen työvoiman tarve ja kohdentaminen. Osa-aikatyöntekijöille laaditaan kolmen viikon työvuorolistaan 54 - 90 tuntia.

Sopimuksella osa-aikatyötä tekevien työntekijöiden määrä rajataan enintään 15 % työvoiman määrästä. Samalla Servisair sitoutuu olemaan käyttämättä ulkopuolista työvoimaa sopimuksen ollessa voimassa.

Sopimus on voimassa toistaiseksi ja se voidaan irtisanoa jommankumman sopijaosapuolen toimesta noudattaen kahden kuukauden irtisanomisaikaa.

Sopimus osa-aikatyöntekijöiden työehtoista

ISS Aviation Oy

ISS Aviation Oy:n ja IAU:n välillä on solmittu osa-aikatyöntekijöiden työehtoja koskeva sopimus työehtosopimuksen 11. §:n mukaisesti. IAU:n hallitus hyväksyi sopimuksen kokouksessaan 6.-7. huhtikuuta.

Sopimuksen perusteella osa-aikatyöntekijöitä voidaan palkata työmäärähuippujen tasaamiseen. Työnantajan ja pääluottamusmiehen kesken sovitaan osa-aikaisen työvoiman tarve ja kohdentaminen ajallisesti ja osastokohtaisesti.

ISS:n ja IAU:n välillä on voimassa myös tasoittuvan työajan sopimus, joten osa-aikatyöntekijän työaika on keskimäärin joko 22 tuntia tai 25,5 tuntia tai 29,5 tuntia viikossa. Tuntimäärä sovitaan työehtosopimuksella.

Osa-aikatyöntekijöiden määrä on rajattu enintään 10 %:iin työvoiman kokonaismäärästä sekä asiakaspalvelu- että asemasopimusosastoilla. Tästä voidaan kuitenkin poiketa asemakohtaisesti työnantajan ja pääluottamusmiehen sopimuksesta. Ulkopuolista työvoimaa ei käytetä yhtä aikaa osa-aikaisen työvoiman kanssa.

Sopimus päättyy 31.3.2011, jos jatkosta ei muuta sovita.

Sopimusluonnoksia pöydälle

Northport Oy

Northport Oy:n tuotannollisilla ja taloudellisilla syillä perusteellaman, työvoiman vähentämiseensä liittyvän vähentämisjärjestyksen periaatteista syntyi kesällä 2009 kiista. Sitä ratkottiin sekä vapaaehtoisessa sovittelussa valtakunnan sovittelijan johdolla että myöhemmin välimiesoikeudessa. Oikeus totesi työnantajan toimineen asiassa virheellisesti.

Vastatoimena työnantajan virheelliselle toiminnalle työntekijäpuoli irtisanoi Northport Oy:tä koskevat osa-aikatyöntekijöiden työehtoja koskevan sopimuksen ja tasoittuvan työajan sopimuksen.

Uusista sopimuksista on käyty tänä keväänä neuvotteluja työnantajan aloitteesta pääsemättä kuitenkaan yhteiseen tulokseen. Näkemykset ovat eronneet etenkin työnantajan velvoitteesta palkata takaisin aiemmin irtisanomiaan työntekijöitä ennen uusien sopimusten solmimista. Myöskään osa-aikatyön rajaamisesta ei ole saavutettu yhteistä näkemystä.

IAU:n hallitus päätti kokouksessaan 6.-7.4. jättää työnantajan laatimat sopimusluonnokset pöydälle ja kehotti käymään lisäneuvottelut työnantajan valmiudesta täyttää sille kuuluva velvoite työn tarjoamisesta irtisanotuille.

Työehtosopimuksen mukainen yleiskorotus 0,7 %

IAU

Palvelualojen Toimialaliitto

Lentoliikenteen palveluja koskevalla sopimuksella 1.3.2010 – 31.8.2010 palkkoja korotettiin 1.3.2010 alkaen 0,4 %:n yleiskorotuksella. Työehtosopimus mahdollisti myös neuvotella pääluottamusmiehen ja työnantajan kesken 26.3. mennessä yrityskohtaisesta erästä, jonka kustannusvaikutus on 0,3 %. Jos yrityskohtaista erää ei erikseen sovittu, palkkoja korotettiin lisäksi 0,3 %:n yleiskorotuksella taannehtivasti 1.3. alkaen.

Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta yrityskohtaisesta erästä ei tehty paikallisia sopimuksia, joten yleiskorotukseksi sopimuslallamme muodostui käytännössä 0,7 %. Uudet taulukkopalkat lasketaan korotetulla edellisen työehtosopimuksen taulukkopalkkoja 0,7 %:lla. Uudet taulukkopalkat löytyvät myös IAU:n internet -sivuilta kohdasta ”Työehtosopimukset” > ”Laajat palkkataulukot 1.3.2010 alkaen”.

Poikkeuksen yleisestä linjasta tekee Finnair Cargo Terminal Operations Oy. Yhtiön työntekijät voivat pyytää lisätietoja yrityskohtaisen erän jakamisesta pääluottamusmieheltään **Marita Ketonen-Heiskalta**.

Vuokratyön käytöstä ehdollinen sopimus

Finnair Catering Oy

AntiDeIcing ADI Oy

Finnair Catering Oy:n, AntiDeIcing ADI Oy:n ja IAU:n välillä on solmittu kolmikan-tasopimus. Sopimus koskee ADI:n tarjoaman vuokratyön käyttöä Finnair Cateringin kuormauksessa ajanjaksolla 1.6.2010 – 29.8.2010. Finnair Cateringin työnantajan ja pääluottamusmiehen kesken sovi-taan yhtiötä sitovien työaika-sopimusten mukaisesti siitä, miten ADI:n vuokratyönteki-jöiden työvuorot sijoitetaan kesä-elokuun työvuorolistoille catering - kuormauksessa.

Koska Finnair Catering on vähentänyt tuotannollisiin ja ta-loudellisiin syihin vedoten työvoimaa, joka on edelleen työntarjoamisveloitteen pii-rissä ja lisäksi yhtiö on ilmoit-tanut myös mahdollisista työ-voiman lisävähennyksistä, vuokratyön käyttöä koskeva sopimus on tehty ehdollisena 29.8.2010 saakka. Sopimuk-sen ehtona on Finnair Oyj:n ja IAU:n välillä allekirjoitettu erillinen pöytäkirja vuokra-työn käytöstä.

Pöytäkirjalla on sovittu, että Finnair Catering luopuu vuokra-työn käytöstä ennen samois-sa tai samankaltaisissa tehtä-vissä olevien omien työnteki-jöiden lomauttamista tai irti-sanomista, mikäli se joutuu

vähentämään työvoimaansa samoissa tai samankaltaisissa tehtävistä tuotannollisin ja ta-loudellisin perustein työehto-sopimuksen voimassaoloaika-na 1.3.2010 – 31.8.2010 tai yhtiöllä on työehtosopimuksen osana olevan irtisanomissopi-muksen 19. §:n mukaisen ta-kaisinottovelvollisuuden pii-riin kuuluvia työntekijöitä.

Näin ollen ennen vuokratyö-voiman käyttöä Finnair Cate-ridingin tulee tarjota työntar-joamisveloitteen piirissä ole-ville cateringin kuormauksesta irtisanotuille tai näihin tehtä-viin kykeneville irtisanotuille työntekijöille työtä. Yhtiö ei voi myöskään aloittaa uusia irtisanomisia tai lomautuksia kuormauksestaan lopettamatta ensin vuokratyövoiman käyt-töä.

Uutisterveisin

Juhani Haapasaari
